

Een interview met **Özcan Akyol** over **Lévi Weemoedt**

Weemoedt mijn wereld

Carl De Strycker

foto's *Arie Wapenaar*

In 2018 worden nogal wat verjaardagen van dichters gevierd. In dit nummer van *Poëziekrant* is er speciale aandacht voor H.C. ten Berge, die dit jaar 80 werd, en voor Paul Claes, die 75 is geworden en van wie dit najaar twee boeken verschijnen. In de zomer bereikte Luuk Gruwez de 65, wat gevierd wordt met een nieuwe bundel, die wordt voorgesteld op 13 december in Gent en met een online tentoonstelling op www.paukeslag.org. En in het vorige nummer kwamen vier lezers aan het woord over Anton van Wilderode, van wie naar aanleiding van zijn honderdste geboortedag de bloemlezing *Weemoed mijn wereld* verscheen.

Bijna was de verjaardag van een andere dichter – weliswaar van een ander genre poëzie, maar in dat segment van een vergelijkbaar kaliber als de genoemden – geruisloos voorbijgegaan. Het was immers alweer een tijdje geleden dat we nog iets vernomen hadden van **Lévi Weemoedt**. De dichter die in de jaren tachtig een cultstatus bezat en met zijn verzen een bijzonder groot publiek bereikte, leek vergeten. Gelukkig heeft **Özcan Akyol**, groot fan van deze dichter, daar een stokje voor gestoken. Ter ere van Weemoedts zeventigste verjaardag stelde hij een leuke, fraai uitgegeven bloemlezing uit diens werk samen onder de titel *Pessimisme kun je leren!* Beide heren mochten aanschuiven bij Matthijs van Nieuwkerk in *De wereld draait door* en kijk: plots is Weemoedt weer een van de populairste dichters van het land. Het boekje is helemaal bovenaan de lijstjes met best verkochte boeken te vinden en het moet keer op keer worden herdrukt – best uitzonderlijk voor poëzie.

Özcan Akyol

Poëziekrant sprak met Akyol en vroeg zich af waarin precies de kracht van Weemoedts hilarische, schijnbaar eenvoudige, maar altijd rake poëzie zit.

Lévi Weemoedt

Carl De Strycker: Vanwaar jouw liefde voor het werk van Lévi Weemoedt?

Özcan Akyol: Toen ik de Nederlandse taal wilde doorgronden, wendde ik me tot de poëzie, maar de dichters die me werden getipt, van Martinus Nijhoff tot Nicolaas Beets, waren in die fase van mijn leven te ingewikkeld. Daarom ging ik mijn heil zoek in het lichtere genre. Lévi Weemoedt trok meteen mijn bijzondere aandacht, vanwege de bijzondere mix tussen ernst en luim.

CDS: Jij bent dus poëzie beginnen te lezen met deze dichter – is dit opstappoëzie? Waarom kan precies deze dichter je de poëzie in trekken?

ÖA: Het is een belangrijke eerste halte. Dat komt doordat zijn werk gestript is van pretenties en toch aan alle eisen voldoet. Voor jongeren of ouderen die gedichten eng en wollig vinden, biedt Weemoedt soelaas. Hij laat door zijn spel met de taal zien hoe waardevol het genre is. Hij ontroert, prikkelt, amuseert en dwingt je na te denken over De Grote Dingen in het leven.

CDS: Hoe komt het dat Weemoedt, ooit een heel populair dichter, nu een beetje vergeten is, en waarom is dat onterecht?

ÖA: Dat heeft vooral te maken met de persoonlijke omstandigheden van de dichter. Zijn vrouw pleegde zelfmoord, en die vreselijke tragedie heeft een verlamme werking op zijn productie gehad. Hij kon ruim een decennium helemaal niets meer scheppen. Het genre dat hij bedrijft, het zogenaamde light verse, is zeer moeilijk en komt bijna niet meer voor – zeker niet op dat niveau. Vandaar dat ik de mensen wilde laten kennismaken met zijn poëzie. Het is sprankelend, intelligent, somber en héél grappig.

CDS: Wordt light verse onderschat?

ÖA: Het genre wordt ten onrechte niet serieus genomen omdat het weinig hoogdravend is. Ik heb altijd moeite gehad met mensen die voor anderen willen bepalen wat het predicaat literatuur of poëzie verdient. Light verse is misschien makkelijker toegankelijk, maar dat betekent niet dat het kwalitatief onderdoet voor andere genres.

CDS: Hoe belangrijk is humor in de poëzie?

ÖA: Als lezer zoek ik altijd werk uit dat past bij mijn humeur. Dat geldt ook voor de muziek die ik beluister. Wat Weemoedt uniek maakt, is dat we kennismaken met iemand die zich ogenschijnlijk het liefst aan de hoogste boom zou willen opknopen, maar het allemaal niet zover laat komen vanwege zijn liefde voor de taal. En in zijn teksten zijn zelfspot en galgenhumor de factoren die

hem overeind houden. Die mengeling van emoties werkt zeer goed in zijn gedichten.

CDS: Is Lévi Weemoedt eigenlijk wel een grappig dichter?

ÖA: In essentie niet: hij vindt het leven verschrikkelijk en alles mislukt. Het is soms ongemakkelijk om te bulderen om alle ellende die hij in zijn werk tentoonspreidt. Maar hij doet dat zo kundig, gelardeerd met donkere humor, dat er geen andere uitweg is dan de lach. En dat is razend knap. Momenteel zijn tienduizenden mensen verslingerd aan zijn werk. Iedereen herkent de pijn en het verdriet. Maar wat moeten we anders? Lachen is de enige redding.

CDS: Op welke manier heb jij de selectie gemaakt? Is het een representatieve keuze uit z'n oeuvre, of is het jouw persoonlijke best of?

ÖA: Ik heb me puur laten leiden door mijn particuliere voorkeuren. Ik heb een sombere inborst, om die reden zijn de meeste gedichten ook zwartgallig van karakter, maar dan wel gedoopt in een saus van humor. Het verklaart wellicht het succes van de bundel: het gaat echt wel ergens over in die versjes, maar tegelijkertijd biggelen de tranen over je wangen van het lachen.

CDS: Waarom moet deze dichter herontdekt worden volgens jou?

ÖA: Ik geloof dat dit reeds gebeurd is. In Nederland zijn er in één maand tijd vijftigduizend exemplaren van de bloemlezing verkocht en ze voert alle bestsellerslijsten aan. Voor mij was het belangrijk om deze bundel samen te stellen zodat iedereen kon kennismaken met een parel uit onze letterkundige geschiedenis die veel meer erkenning verdient. Bovendien geloof ik dat Weemoedts werk, soms wel dertig jaar oud, nog steeds in staat is om scholieren te enthousiasmeren voor de letteren, zoals mij dat ook overkomen is – vijftien jaar geleden. We moeten dit soort dichters koesteren. Ze krijgen hele generaties aan het lezen die anders elk boek links zouden laten liggen.

Lévi Weemoedt

Pessimisme kun je leren!

*De mooiste versjes uitgekozen door Özcan Akyol
Nijgh & Van Ditmar, Amsterdam, 2018*

88 p. / € 15,00